

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (Dnr
MSB 2024-02456)

ovning@msb.se

Remissvar från Försäkringskassan på Regleringsbrevsuppdrag – Övningsverksamhet i totalförsvaret

Generella synpunkter

Försäkringskassan välkomnar möjligheten att i egenskap av sektorsansvarig myndighet lämna sitt remissvar.

Vid den senaste Totalförsvarsövningen 2020 deltog Försäkringskassan i planeringen, under en lång tid och med omfattande resurser. På grund av pandemin genomfördes tyvärr ej fas 4 där Försäkringskassan skulle ha deltagit.

Sedan TFÖ2020 och sedan Nationell strategi för systematisk övningsverksamhet för krisberedskap och civilt försvar togs fram samma år har tre starka påverkansfaktorer tillkommit:

- En ny beredskapslagstiftning utgående från beredskapssektorer och civilförvarsområden.
- Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina
- Sveriges medlemskap i försvarsalliansen Nato.

Det säkerhetspolitiska läget har radikalt förändrats, beredskapssystemet är under stark utveckling och därtill medför Nato-medlemskapet nya krav och förutsättningar på oss som enskild beredskapsmyndighet och på totalförsvaret i stort. Detta bör medföra förändrade arbetssätt inte minst i ett så omfattande och resurskrävande arbete som totalförsvarsövning innebär för varje enskild beredskapsmyndighet och systemet som helhet.

Här finns en stor utvecklingspotential för att optimera nyttan för varje övande aktör, ställt mot de resurser som tas i anspråk under övningsprocessen. Behoven att öva är stora. Dynamiken i vår omvärld, ett nytt beredskapssystem under uppbyggnad och de nya förutsättningar för totalförsvaret som Nato-medlemskapet medför att tid och resurser är en trång sektor.

Arbetet med övning behöver utformas så att det blir effektivt både utifrån totalförsvarets behov och varje enskild beredskapsmyndighets förutsättningar.

Försäkringskassan anser att planeringsprocessen bör utformas så att den främjar utvecklingen av beredskapssystemet som är under uppbyggnad (Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap).

Tillsammans ingår alla beredskapsmyndigheter i totalförsvaret och vi är alla med att skapa förutsättningar för varandra och för FM. Vi välkomnar och ser en stark nytta i att hela totalförsvaret övas. I detta sammanhang kan väldefinierade och nedbrytbara mål skapa förutsättningar.

Försäkringskassan delar uppfattningen att de militära och civila delarna av totalförsvaret behöver övas gemensamt. Som sektorsansvarig myndighet deltar Försäkringskassan tillsammans med ett par andra civila myndigheter i Försvarmaktens arbete med grundoperationsplan. Från det arbetet finns mycket att lära, och potentiellt öva inom ramen för en totalförsvarsövning.

Däremot ser vi inte nytta eller värde med att alla aktörer i systemet tillsammans deltar i den samlade övningsprocessens alla steg. Tvärtom uppfattar vi det som en alltför resurskrävande och trögarbetad arbetsmetod, där dessutom ett stort mått av överskottsinformation riskerar att delas till andra aktörer i det samlade systemet.

Sett från sektorns perspektiv efterlyser vi istället att MSB och FM som grundprincip arbetar segmenterat och leder och genomför planeringsprocessen sektorsvist. Ett viktigt fokus i ett segmenterat arbetssätt blir att öva sektorns förmåga att bedriva den samhällsviktiga verksamheten och bidra till totalförsvaret. Avsteg från denna grundprincip kommer vara nödvändiga där tydliga beroenden finns, exempelvis till angränsande sektorer eller till andra myndigheter. Försäkringskassan efterfrågar att en sektorsvis behovsfångst kan genomföras på ett tidigt stadium och välkomnar varje ansats till detta.

Vi välkomnar också framgent möjligheter till att delta i övningsprocessens olika steg; planering, genomförande och utvärdering samt erfarenhetshantering, för att på rätt sätt kunna avdela rätt resurser och göra rätt prioriteringar. Vi ser också ett värde i att öva praktiska förmågor under längre period och under dygnets alla timmar, i lämpligt/lämpliga format. Det kan också handla om sektorskritiska funktioner i syfte att öka den operativa förmågan inom sektorn och mellan beredskapsmyndigheter.

Vid höjd beredskap ska Försäkringskassan och sektorn för ekonomisk säkerhet kunna utföra sin samhällsviktiga verksamhet. Vår syn på nyttan med en totalförsvarsövning utgår från detta. Det vill säga möjligheterna till att utföra vårt kärnuppdrag i de delar som är samhällsviktiga, i hela hotskalan.

För Försvarmakten utgör övning i försvaret av Sverige kärnverksamhet. För oss som civil myndighet är kärnverksamheten en helt annan. Övning i totalförsvaret kommer därför att ställa stora krav avseende resurser och kompetens i flera delar av respektive civil myndighet. Frågan om övning i totalförsvaret bör därför även kopplas både till frågor om utbildning.

Beslut i detta ärende har fattats av områdeschef Carl-Johan Mårtenson i närvaro av verksamhetsutvecklare Teo Zetterman, den senare som föredragande.

Carl-Johan Mårtenson

Teo Zetterman